

DEMOKRACIJA

»Umetnik teži po popolnosti, vendar je na srečo ne bo mogel nikdar doseči.«

Ameriški pisatelj WILLIAM FAULKNER

Leto XVI. - Štev. 14

Trst - Gorica, 1. avgusta 1962

Izhaja 1. in 15. v mesecu

NOVO OZRAČJE V ŽENEVI

Sovjeti še vedno vztrajajo na svojih zahtevah - Želja atomskih velesil, da se ne poveča število držav z jedrskim orožjem - Ameriški znanstveniki so izboljšali instrumente za nadzorovanje poskusov na daljavo

Leta 1958 so se v Ženevi pričela pogajanja za razorožitev. Ves svet je na razgovore gledal z zaupanjem in z vero, da se bodo uspešno končali. Damoklejev meč, ki visi na tanki nitki nad zemljo bi na ta način pričvrstili z močnejšo vrvjo. Ljudje bi se lahko oddahnil. Kolikokrat so Sovjeti prekinili pogajanja, toda vedno znova so Zahodnjaki sedli za zeleno mizo v upanju, da se bo končno le našel kompromis. Pričakovanja, ki so bila v začetku velika so se kaj kmalu spreobrnila v razočaranje, upanje na dokončno rešitev težkega vprašanja pa je postajalo vedno šibkeje. Pred kratkim so v Ženevi spet pričeli s pogajanjem, vendar pa je svetovna javnost, ki se je navadila na neuspehe, gledala nanje s skepticizmom. Kljub temu so prišli na dan novi faktorji, ki so sprevrtili pogajanja v novo razdobje. Upanje se je nanovo poživilo, kajti obstaja možnost, da se bo zahodno in sovjetsko gledanje spremenilo.

Prvi novi faktor je čisto tehnična znanja in se tiče načina nadzorovanja atomskih podzemskih razstrelitev. V pravkar omenjeni zadevi so Američani v zadnjem času napravili važen korak naprej. Ker Američani sedaj lahko nadzorujejo v svojih meteoroloških postajah atomske razstrelitve po vsem svetu, ne bo treba Zahodnjakom več vztrajati na določilih, ki so še do pred kratkim predstavljale temeljno zahtevo. Drugi nov faktor pa je v prepričanju atomskih velesil, da se ne sme povečati število držav opremljenih z atomskim orožjem.

Kot smo že dejali so se razgovori o razorožitvi pričeli oktobra leta 1958. Pred tem so se sešli sovjetski in zahodni strokovnjaki, ki so se sporazumeli o tehničnih sestavih za nadzorovanje premirja. Toda čim so se razgovori nadaljevali na politični ravni, je vsako upanje za podpis razorožitve padlo v vodo. Takratni tehnični razvoj je dovoljeval znanstvenikom, da so odkrili vsakršno atomsko razstrelitev v vzhodu. Zaradi tega ni mogla nobena država pričakovati, da bi njeni poskusi ostali prikriti. Toda ostale so še podzemne razstrelitve. Sovjeti so trdili, da lahko meteorološke postaje izven njihovih meja v vsakem trenutku ugotovijo podzemne razstrelitve. Zahodnjaki pa so zahtevali, da se opazovališča postavijo na sovjetskih in ameriških tleh. Te zahteve so se kremejski vodje vedno upirali, rekli, da hočejo s tem Zahodnjaki vohuniti.

Obtožitev so Angleži in Američani zavračali in trdili, da si brez kontrolnih postaj ni moč zamisliti pravega nadzorstva. Ta trditve je bila upravičena, kajti tehnične naprave tedaj še niso dovoljevale, da bi z verjetnostjo potrdile možne podzemne poskuse. Toda danes zgeda, da je ameriškim strokovnjakom uspelo toliko izboljšati posamezne naprave, da se je razblinil vsak dvom. Vodja ameriške delegacije Arthur Dean je sporočil, da Američani ne bodo več vztrajali na svojih zahtevah po nadzorstvu, zaradi česar bodo lažje sprejeli sovjetske predloge. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so Zahodnjaki pred leti večkrat zaprosili Sovjete, naj jim posredujejo podatke za izboljšanje meteoroloških postaj, da bi prišlo do kompromisa v razorožitveni pogodbi. Vendar pa je sovjetska delegacija vedno zavračala tehnično pomoč in s tem praktično onemogočala nadaljna pogajanja.

Rekli smo, da je drugi faktor želja velesil, da se ne poveča število držav, ki so opremljene z lastnim atomskim orožjem. V tem pogledu sta si oba bloka istega mišljenja in skoraj prijateljsko gledata na te medsebojne odnose, medtem ko jih

zavezniki s prošnjami za atomsko orožje spravljajo v zagato. Združene države si ne želijo, da bi tudi Francija postala atomska velesila, po drugi strani pa bo Sovjetska zveza storila vse, da se Rdeči Kitajci ne oborožijo z atomskimi bombami. Po eni strani morajo nasprotniki prepričati o podobnih pogledih na vprašanje, po drugi strani pa pripraviti zaveznika do tega, da odneha od zahteve po atomskem orožju. V tej težavni borbi, kjer so zavezniki nasprotniki in nasprotniki zavezniki so Sovjeti prodrli najgloblje. Razlog zato je, da se kremejski voditelji bolj o Rdečih Kitajcev mnogo bolj, kot se boji Amerika morebitne francoske konkurence. Sovjetski delegat pri razorožitveni konferenci Zorin je dejal, da bi se morale štiri atomske velesile, torej je med te prištevati tudi Francijo, obvezati, da ne bodo posredovale zaveznikom državam niti atomskega orožja in niti podatkov za izdelovanje tovrstne vojne opreme.

Vse one države, ki danes še nimajo lastnega jedrskega orožja pa bi se morale obvezati, da ne bodo zaprosile zaveznikov za tovrstno orožje. Zorin se je v urvi vrsti zaganjal proti Zahodni Nemčiji, ki je pred časom zaprosila Združene države za atomsko orožje, vendar pa je marsikateri opazovalec mnenja, da se njegov predlog tiče tudi komunistične Kitajske.

V tem primeru bi se morali Zahodnjaki sporazumeti in sprejeti Zorinov predlog,

Amerika bi se obvezala, da ne bo posredovala Benno atomskega orožja, toda isto obvezo mora dati Sovjetska zveza napram celinejski Kitajski. Tudi v slučaju, ko bi se kremejski voditelji ne hoteli obvezati, bi se Zahodnjakom splačalo sprejeti Zorinov predlog, saj je politikom svobodnega sveta prvenstveno do tega, da Kitajci ne bi imeli lastnega atomskega orožja. Če smo dejali, da je Zahodnjakom mnogo do tega, da ne pride v kitajske atomske oborožitve, pomeni za Sovjete to vprašanje trn v peti. Razumljivo je torej, da bodo storili vse, kar bo v njihovi moči, da preprečijo Kitajcem posest jedrskih bomb.

Poleg tega pa bi lahko našli še en razlog, zaradi katerega bi bilo pametno sprejeti Zorinov predlog. V trenutku ko bi se ustvarilo enotno fronto atomskih velesil, ki bi se borila proti povečanju števila držav z jedrskim orožjem, bi se razdor med Pekingom in Moskvo še povečal. Ta razdor pa lahko samo koristi svobodnemu svetu.

Kanadski zunanji minister je izjavil, da je treba najprej rešiti problem o prekinitvi jedrskih poskusov. V mirnejšem ozračju, je nadaljeval, bodo tudi pogajanja v Ženevi potekala uspešneje.

Te dni je Sovjetska zveza napovedala, da bo obnovila atomske poskuse v ozračju, kar predstavlja za baltičske države in Ameriko veliko nevarnost za zdravstveno stanje tamkajšnjih prebivalcev.

Predvsem in kjer je le mogoče slovenski predstavniki

V nedeljo, 29. p.m. se je odigral zaključni prizor v življenju tržaške politične podružnice: darjega jugoslovanskega režima: Neodvisna socialistična zveza je soglasno sklenila, da se razide in je povabila svoje članstvo naj se, po prosti izbiri, vpiše v Komunistično partijo Italije ali pa v Nernijevo socialistično stranko. Komunistična partija je za to priložnost bratsko razširila svoje roke. Dogovorjeno je namreč, da bo do nedavnega še tako obsojanim nekonformističnim Titovim komunistom priznala njihovi stari partijski staž, tj. od dneva ko so se prvič vpisali v komunistično partijo, ne oziraje se ali je to bila jugoslovanska ali italijanska, pokorna Moskvi ali ne. Obdobje sporov je enostavno pokopano in pozabljeno.

Likvidacija NSZ je bila torej sklenjena soglasno, vsaj tako je bilo sporočeno. V kolikor smo pa doslej lahko zbrali mnenja raznih dosedanjih pristašev in volivcev te stranke si pa lahko

upamo reči, da njihova sodba o upravičenosti tega sklepa ni tako sigurna in enodušna. Tisti, katerim še bije v prsih slovensko srce, so polni dvomov in se resno vprašujejo, ali je res upravičeno, da se Slovenci v Italiji odrečejo samostojnemu političnemu nastopanju ter se prelijejo v italijanske vsedrjavne stranke, v katerih ne bodo nikdar predstavljali količjak važen, kje šele odločujoči del.

Kdor o tem še kaj dvomi naj se spomni samo na nedavno prvo glasovanje o našem deželnem statutu v poslanski zbornici. Komunisti in socialisti, ki so navidezno vztrajali na tem, da morajo deželni statut točneje in odločneje opredeliti pravice slovenske narodne manjšine v snujoci se deželi Furlanija-Juljska Krajina, so neposredno pred glasovanjem disciplinirano umaknili svoj popravek. To se je zgodilo čeprav so slovenski tržaški komunistični predstavniki na medstranskih sestankih (ga. M. Berničeva) izjavili, da bo njihova partija iz tega delala načelno vprašanje ter bo v primeru, če osnovnim slovenskim zahtevam ne bo ugodeno, statutu odrekla svoj glas.

Nam je bilo od vsega začetka jasno, da bodo stvari tekle tako kot so. Vodstva velikih vsedrjavnih strank niso mogla dovoliti, da bi drobni krajevni aktivisti in k temu še predstavniki manjšin opredeljevali in v vetem blokiral njihove politične odločitve in načrte.

To kar se je zgodilo ob priliki glasovanja o deželnem statutu torej ni noben izjemen primer temveč pravilo, s katerim morajo stalno računati vsi, ki bi zapali obrambo in uveljavljanje svojih narodnostnih manjšinskih pravic vsedrjavnim in zaradi tega na majhnih krajevnih ali pokrajinskih problemih življenjsko nezainteresiranim strankam.

To je eno dejstvo. Na drugi strani pa je res, da nam številčno stanje naše manjšine v Italiji, njena politična razcepljenost in obstoječi volivni red ne omogočajo, da bi lahko realno mislili

(Nadaljevanje na 2. str.)

Prvi televizijski prenos med Ameriko in Evropo

Na stari in novi celini so gledavci lahko gledali televizijski prenos, ki ga je posredoval umetni satelit »Telstar« - V teku štirih let bomo lahko gledali televizijske prenose iz vsega sveta

V ponedeljek, 23. julija je nad dve sto milijonov gledavcev iz Severne Amerike in Evrope z nestrpnostjo pričakovalo direktni televizijski prenos med obema celinama s pomočjo umetnega satelita »Telstar«. Najprej so bili na vrsti Američani, ki so poslali vrsto direktnih posnetkov, med katerimi je bil tudi govor predsednika Kennedyja. Dve ure kasneje, ob prihodnji zemeljski obkrožitvi Telstara pa je bila na vrsti Evropa.

Treba je bilo premostiti vrsto težav preden je lahko prišlo do prvega prenosa. Kot je znano, ne moremo prenašati televizijskih impulzov preko oceana zaradi zaokroženosti zemlje. Televizijski valovi se namreč širijo samo v ravni črti. Dolgi valovi, ki se jih poslužujemo pri svetovnih radijskih komunikacijah naletijo v višini od 70 do 80 kilometrov na naravno zrcalo, od katerega se odbijejo in se povrnejo na zemljo. To naravno zrcalo predstavlja jonosfera, brez katere bi se valovi razpršili v vesolje. Zatorej ni predstavljal prenos radijskih oddaj z ene celine na drugo večjih težav. Toda pri televiziji se moramo posluževati drugačne tehnike, zaradi tega so seveda tudi težave večje.

Televizijske impulze oddajamo s pomočjo zelo kratkih valov, ki jim pravimo tudi mikrovvalovi. Teh valov ne uporabljajo pri ostalih komunikacijah, kajti mikrovvalovi se ne odbijajo od jonosfere, pač pa jo prelučnjajo in se razprše v vesolje.

V Italiji in drugih deželah se za televizijske oddaje po državi poslužujejo reletnih postaj, ki so zgrajene v oddaljeno-

sti 60 do 70 kilometrov druga od druge. Višino posamezne antene pa zračunajo na način, da lahko sprejema in oddaja televizijske impulze naslednji reletni postaji. Na ta način sprejemamo televizijske oddaje s pomočjo dolgega člena reletnih postaj. Razumljivo je, da takih postaj ni mogoče zgraditi sredi oceana. Znanstveniki so izračunali, da bi bilo potrebno zgraditi sredi oceana ogromen stolp v višini 200 kilometrov, da bi lahko v ravni črti sprejemal impulze ameriške postaje v Andoverju in evropske v Angliji ali Franciji. Vskemu je jasno, da je kaj takšnega nemogoče zgraditi.

Ker torej ni moč poslati televizijskih impulzov v ravni črti preko oceana, so znanstveniki prišli do prepričanja, da se da mikrovalove upreti v satelit, ki jih potem odbije na drugo stran zemlje. Teorijo, ki so jo znanstveniki napovedali, so s pomočjo Telstara tudi uresničili.

Toda zaenkrat, ko kroži okrog zemlje en sam satelit ni možno pošiljati daljših prekooceanskih televizijskih oddaj. Povezava je možna za sedaj komaj 18 do 20 minut, to se pravi v času, ki ga Telstar porabi za prelet poti Amerika-Evropa. Toda ameriška ustanova »American Telephone and Telegraph«, ki je poslala na krožno pot satelit Telstar, se že ukvarja z zamisljo, kako urediti direktno nepretrgano povezavo s celim svetom. Strokovnjaki so predložili dva načrta. Po prvem načrtu bi okoli zemlje izstrelili okrog petdeset umetnih satelitov, ki bi krožili okrog zemlje v višini pet do šest tisoč kilometrov. Po drugem načrtu pa bi bilo potrebno poslati na krožno pot okoli zemlje le tri Telstare v višini 36.000 kilometrov. Vendar pa drugi načrt predstavlja mnogo težav, ki se jih ne bo dalo v doglednem času rešiti. Treba bi bilo namreč umetni satelit urediti na tak način, da bi njegova antena gledala vedno proti zemlji.

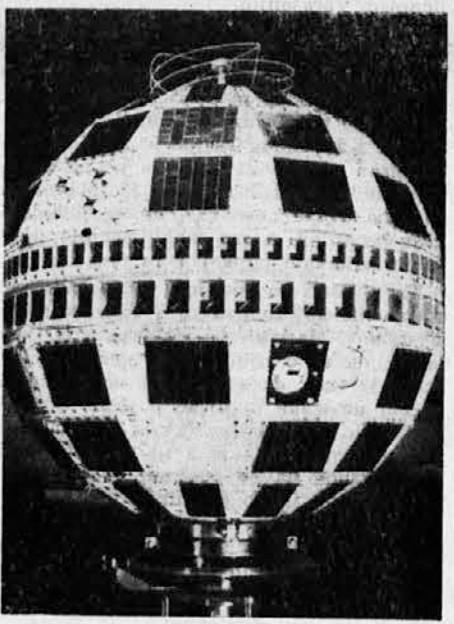
Ce se bo družba »American Telephone and Telegraph« odločila za prvi načrt potem bo treba zgraditi po svetu šestindvajset sprejemnih postaj. Za celotno zamisel pa bi potrebovali približno pol milijarde dolarjev. Preden bodo uresničili zamisel bo treba rešiti še mnoga politična in tehnična vprašanja. Treba bo namreč določiti čigava last bodo sateliti.

V Združenih državah je že sedaj v teku ostra borba med zagovorniki zasebne in državne lastne Telstara. Mnogi namreč želijo »nacionalizirati« ves načrt. Ameriški predsednik Kennedy je mnenja, da bi se dalo priti do kompromisa. Telstar bi ostal v zasebni lastni, medtem ko bi država kontrolirala njegovo delovanje s posebno pažnjo, da ne bi prišlo do monopola svetovnih komunikacij.

V slučaju svetovne povezave bi bilo treba podpisati mednarodni sporazum o lastnini in o delovanju satelitov.

Vendar pa se zaenkrat ameriški televizijski gledavci bolj zanimajo za delovanje že obstoječega satelita. Zgeda, da se bodo ameriške in evropske televizijske družbe sporazumele, da se bodo vršili pre-

nosil od časa do časa s sistemom, ki je v navadi pri evroviziji.

Belgijski načrt za evropsko politično združenje

Angleški dnevnik »Daily Telegraph« je pretekli teden objavil intervju z belgijskim zunanjim ministrom Spaakom, ki je uredil nov načrt za politično združenje članic evropske gospodarske skupnosti. Njegov načrt sta že odobrili belgijska in nizozemska vlada, nakar so ga predložili nemškemu kanclerju Adenauerju v preučitev.

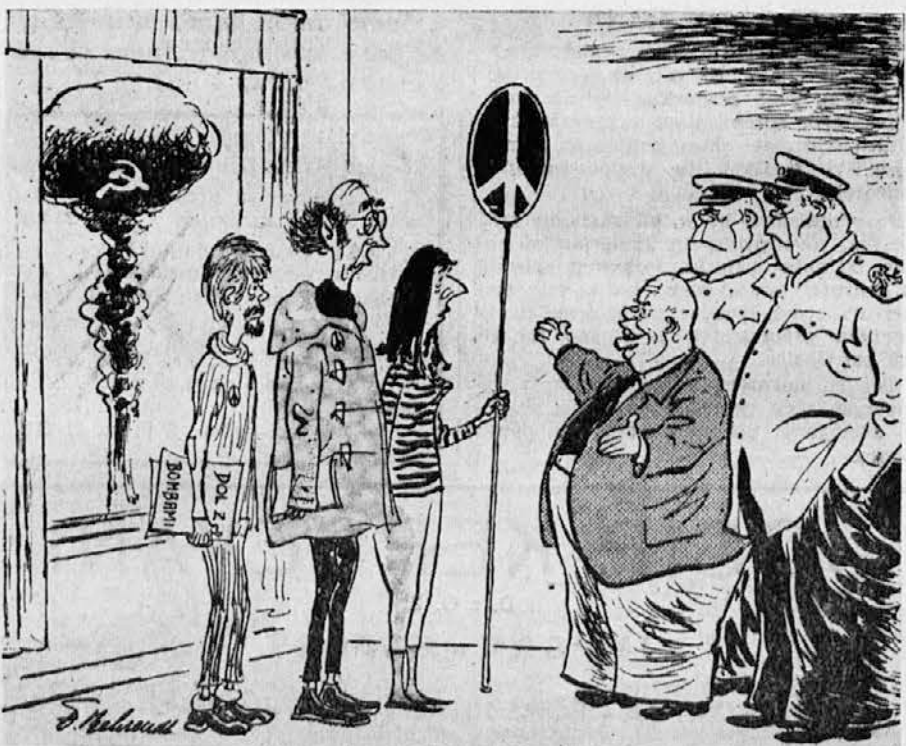
Belgijski minister je angleškim časnikašem razložil svoj načrt s temi besedami: »Združena Evropa kot sem si jo jaz zamislil bo predstavljala nekaj več od »atominske Evrope« - to je od načrta, ki ga je pripravil Francoz Fouchet. Po drugi strani pa nove Evrope ne pojmujem v smislu federacije. V začetku bo to ustanova brez določene strukture. Na ta način bosta zamisel lahko odobrili Francija in Velika Britanija. Polagoma pa bo ustanova zadobila popolnoma novo strukturo vlade. Nikakor neotemo, da bi današnje evropske države postale čez nekaj let province. Osrednji evropski organ bo deloval skupno z narodnimi vladami, oblast posameznih vlad pa bo porazdeljena po funkcijah na državno in evropsko raven.«

Ta formula bi morala, tako zatrjuje Spaak, ostati v veljavi približno tri leta. Ob koncu te dobe bo treba ustanoviti močnejši osrednji organ, toda države članice bodo še vedno ohranile svojo samostojnost. V določenem trenutku bo treba uresničiti zamisel o evropskem parlamentu, v katerem bodo predstavniki vseh narodov. Evropski poslanci bodo debatirali o skupnih vprašanjih. Toda tudi v tem času bodo delovali posamezni državni par-

lamentni, kjer bodo parlamentarci debatirali o državnih problemih. Tri samostojne ustanove, ki vodijo Skupno evropsko tržišče, Premogovno in jeklarsko skupnost in Euratom se bodo združile v skupno ustanovo.

Spaak je nadalje zatrjil, da nikakor ne misli s svojim načrtom ustanoviti združenje po vzoru Združenih držav Amerike. Kljub temu pa moramo na vsa ta vprašanja misliti že danes, kajti če se bodo pogovori v prihodnjih tednih z Veliko Britanijo pozitivno zaključili, potem ne bomo imeli na razpolago mnogo časa za prepričanje, da je Velika Britanija praktično že v SET-u. Ozračje, v katerem se vodijo pogajanja je prisrčno. Pogajanja pa so za vso Evropo tako važna, da bi morali naleteti na prav tako velike in važne ovire, da bi razgovori padli v vodo.

Velika Britanija bi morala sprejeti novi načrt, ki ji ga bo belgijska vlada že v bližnjem času poslala v preučitev. Načrt se ne loči mnogo od Fouchetovega, o katerem se je britanska vlada izjavila, da ni nesprijemljiv. Poleg tega pa predstavlja Spaakov načrt mnoge druge pozitivne strani. Skupno evropsko tržišče se bo z britanskim pristopom toliko povečalo, da bo predstavljalo mogočno velesilo. Takrat tudi Sovjetska zveza ne bo mogla več z nezaupanjem in sovražnoostjo gledati na novo skupnost. SET bo tudi s Sovjeti lahko podpisal gospodarske pogodbe, ki bodo ugodne za obe strani. Na ta način pa se bo Združenji Evropi posrečilo ustanoviti ozračje sožitja med Zahodom in Sovjetsko zvezo.

HRUSCEV: »SEVEDA SEM PROTI ATOMSKIM POSKUSOM, ... TODA AMERISKIM!« (Iz »Die Weltwoche«)

V E S T I z G O R I Š K E G A

Vlada in parlament odbila zahtevo Slovencev po zaščiti

V soboto 21. julija je poslanska zbornica zaključila razpravo na osnutku posebnega državnega zakona in v torek 24. je pri tajnem glasovanju statut s 341 glasovi proti 49 potrdila. Pred zaključkom razprave sta komunist Pajetta in socialist Luzzatto predložila zahtevo, da se Slovenci v Italiji zaščitijo. Morem reči, da sta bila oba predlagatelja precej dobro poučena o položaju slovenske manjšine v Italiji, saj sta prikazala številne primere krivic in zapostavljanja, ki smo jih deležni od leta 1918 do danes.

Misovci in razni drugi so takoj nastopili proti predlogu in končno je minister Medici v imenu vlade izjavil, da smo Slovenci že zaščiteni, saj imamo lepo število listov in se nam godi dobro. Obrobri pritožb so neznatnega pomena spričo vsega dobrega, ki ga Slovenci uživamo, je dejal minister Medici, in izjavil, da ima vlada namen urediti v navadnim zakonom, kar nam upravičenega še manjka. Takoj po teh ministrovih besedah sta komunist Pajetta in socialist Luzzatto vsak svoj zahtevo po naši zaščiti umaknila in Slovenci smo obogateli za eno obljubo več, ostali pa smo še naprej nezaščiteni, deležni stoterih krivic in zapostavljanja, saj nam osporavajo in preprečujejo uživanje mnogih osnovnih človeških pravic, celo pravico do slovenskega imena ter pravico občebevanja v materinem jeziku pred političnimi, upravnimi in sodnimi oblastmi.

Proti nam so zmagali fašisti, in njih volji so podlegli vsi ostali odgovorni činitelji.

Tik pred tem dogodkom v Parlamentu sta senator Pelizzo in bivši vidni demokratski predstojnik dr. Candolini, ki je leta 1947 izdal znano okrožnico, ki govori o spoštovanju kulta slovenske kulture, vodila nekatero župane iz doline Nadiže, ki so v Vidmu podali izjavo, da ne marajo prav nobene tistih pravic, ki jih Slovenci iz goriške in tržaške province zahtevajo.

Obsojamo nastop tistih županov in grajam njihovo izjavo, ker je pravica jezika zadeva ne le skupnosti, ampak tudi posameznikov. Tisti župani nimajo moči govoriti v imenu vsega ljudstva, že zato ne, ker so tam pri njih političnega in narodnega slovenskega življenja zelo težki, saj so tamkajšnji Slovenci deležni pritiska od strani nestrpnih nacionalistov, ki Slovence označujejo za komuniste in filo jugoslovane, ergo proti Italijane, čim spregovorijo kako besedo, ki zahteva spoštovanje jezikovnih pravic, recimo pouk materinščine v osnovni šoli. Zato morajo mnogi Slovenski otroci in mladeniči iz tistih krajev v slovenske šole v Gorico, ali v Trst, ker jih tam nimajo. Toda to stane in le malo jih je, ki se upajo prenašati visoke stroške. Če dejstvo govori proti tistim županom, ki so nastopili proti jezikovnim pravicam svojih občanov.

V Tipani je slovenski občinski svetovalec g. Tedoldi prve dni meseca julija nemoteno govoril slovenski na občinski seji. Tudi ta primer zgovorno kaže, da se Slovenci tistih krajev še zavedajo svojih pravic in da se ne pustijo strašiti od nobene pošasti. Naj laški listi poročajo še tako nasprotno resnici, dejstvo je da v videnski provinci živi trideset tisoč Slovencev, ki jih zlonamerneži hočejo raznaroditi!

Na drugi strani pa nam pristonest senatorja Pelizza in dr. Candolinija priča, da se tisti župani niso verjetno sami odločili za tako usoden korak. Oba sta italijanskega jezika in prav nič ne izgubila, če Slovenci dobijo ali ne dobijo svojih šol. Morda se Pelizzo boji, da bi sčasom izgubil senatorsko mesto?

No, naj bo kakor koli, to nam je nerazumljivo: kako morejo možje visoke izobrazbe in visokega socialnega sloja, ki nastopajo v imenu in po načelih krščanske demokracije (tako trdijo!) ravnati, kakor sta ravnala sen. Pelizzo in dr. Candolini?

Naša mladina in komunizem

Ze večkrat so nas naši ljudje vprašali, kaj je pravzaprav »Mladinska iniciativa«. Posameznim smo sicer dali takoj odgovor, danes pa hočemo o tem spregovoriti za vso našo javnost.

Pred dvema mesecema je tukajšnji tajnik »Mladinske iniciative« izjavil, da je manjšinska politična organizacija in združuje zavedno in napredno slovensko mladino od Benečije preko Goriške in Tržaškega. Toda mi poznamo predobro ljudi, ki vodijo to organizacijo, in vemo, da so komunisti. Zato lahko mirne vesti trdimo, da je organizacija, v kateri delujejo, komunistična organizacija in da je njena glavna naloga, pridobiti čimveč naše mladine za komunizem.

Koliko narodne zavesti imajo v sebi naši komunisti, pa smo se mogli ponovno prepričati prav pred kratkim, ko smo čitali, da so tudi na Tržaškem razpustili svojo samostojno stranko in sicer zato, ker se po vzgledu goriških bratcev nameravajo vključiti v italijanske levičarske stranke. Med komunistom in narodno zavednim Slovencev je pač tolikšna razlika, kot je med nočjo in dnevom.

S tem pa nismo povedali še dovolj. Keristno je res, da naši ljudje vedo, kaj je »Mladinska iniciativa«, a še koristneje je,

dolni. Saj bi ravno ona dva morala čiste župane podučiti, da predstavljajo uživanje človeških pravic, kot je na primer šola v materinem jeziku, istočasno spoštovanje lastnih staršev... Mnogo bolj človečansko in krščansko mislijo tisti demokrščanski poslanci iz južne Italije, ki so lani predlagali, naj se Slovencev province Foggia ustanovi posebna stolica za poučevanje slovenskega leposlovja in njihovega jezika.

Kdor ljubi in spoštuje svoj materin jezik, ni proti državi, ni izdajalec države!...

Ali bo vlada kaj ukrenila za zaščito goriških in tržaških Slovencev je zdaj uganika. Kljub vsem zagotovilom, ostaja vedno dvom, da gre zopet samo za obljubo, ki bo trajala do naslednje. Sicer pa, zakaj je vlada zaščitila Nemce in Francoze z ustavnim zakonom, nas Slovencev pa ne? Navadni zakon vlada lahko kadar hoče prekliče, ustavnega pa ne! Ali smo mi manj vredni državljanji? Ustava nam proučla za enakopravne, zato zahtevamo, kar je našega. Nihče nam ga nima pravico osporovati in zanikati.

Razprava glede deželne avtonomije

V drugi polovici meseca julija je goriško visokošolsko združenje AGI priredilo razpravo glede deželne avtonomije. Na razpravo so kot govornike povabili zastopnike vseh italijanskih političnih strank, niso pa povabili zastopnike edine slovenske politične organizacije SDZ.

Vemo povedati, da je zastopnik misovcev vprašal prireditelja, zakaj niso povabili tudi zastopnika Slovencev. Odgovorili

Občinski svet je zaključil prvo leto delovanja

Dne 14. julija je poteklo leto, kar je sedanji občinski svet imel svojo prvo sejo. V prvih dvanajstih mesecih svojega delovanja se je občinski svet sestel sedemindvajsetkrat ter razpravljal o najrazličnejših vprašanjih.

Na dnevni red so prišle tudi razne zahteve slovenskih svetovalec. Marsikaj so ti že dosegli, za drugo in zlasti za potrebe okoliških vasi pa se bodo še dalje borili. Zato so še v zadnjih časih imeli razne razgovore z županom. Ta jim je zagotovil, da občinska uprava ni pozabila ne na Standedž ne na Podgoro ne na St. Maver in tudi na druge naše vasi ne, le nekoliko časa bo treba, da bo lahko ugodila prav vsem zahtevam tamkajšnjih prebivalcev.

Na splošno pa moramo pripomniti, da nismo nič kaj zadovoljni z vzdrževanjem pločnikov. Marsikje že raste po njih taka trava, da ni o njih skoraj sledu. Neprijetno je tudi, da so mestne ulice večših precej umazane in to še posebno od nedeljav in praznikov. Takrat so namreč trgovine zaprte in zato ni nobenega, ki bi poskrbel, da se odstrani vse, kar je po pločnikih in ob pločnikih.

Potrebno bi bilo zaradi tega, da bi nekateri pometachi delali tudi tiste dni, in sicer že v jutranjih urah, ko ni še ljudi po ulicah.

Posledice zgrešene politike

Pred dnevi se je zaključil v Beogradu IV. plenum centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. O tem poroča tudi »Primorski dnevnik«, vendar se nam nekam čudno zdi, da tako na kratko ome-

so mu, da tega niso storili iz spomina na dogodke iz maja 1945.

Italijanski visokošolci niso torej niti toliko poučeni od dogodki iz leta 1945, da ne vedo, da smo bili pri tistih dogodkih demokratični Slovenci kvečjemu žrtve in ne krivci. Sicer pa, ali italijanski visokošolci ne vedo, da smo bili Slovenci žrtve fašizma skozi dvajset in več let, in da so za dogodke, ki so se tu pripetili leta 1945 bili krivi tudi italijanski komunisti, ki s njih na razpravo povabili?

Dolžni smo povedati tudi to, da so nekateri goriški slovenski visokošolci člani imenovanega italijanskega visokošolskega društva. Ali pa ti slovenski visokošolci vedo kaj o tem zadržanju italijanskih visokošolcev do nas Slovencev? Ali bodo še nadalje člani take tuje organizacije?

V nedeljo 29. julija je predaval v Gorici o deželni avtonomiji in o vladi levega centra pa komunistični voditelj, senator Terracini. Po predavanju se je z njim srečal dr. Sfiligoj in ga vprašal, zakaj so komunisti v parlamentu umaknili svoj predlog, da se Slovenci zaščiti. Senator Terracini je odgovoril: »Ker smo videli, da ne prodremo, ko so sami demokratični bili proti našemu predlogu, smo ga umaknili, kajti če bi vztrajali in zahtevali glasovanje, bi predlog propadel in s tem bi morda za vedno prejudicirali vašo zahtevo po zaščiti.«

Ker je dr. Sfiligoj vztrajal, da imajo Slovenci pravico do ustavnega zaščitnega zakona, ker nismo drugačni od Nemcev in Francozov, ki ga imajo, je sen. Terracini dejal: »Verjamite mi, da bo dobro za vas tudi če dosežete zaščito s navadnim zakonom. Zelo veseli boste, ko ga dosežete.« Mislim je morda reči: »če ga dosežete?«

nja zaključni govor maršala Tita, ki je bil pač tako dolg, da je v jugoslovanskih listih zavzemal kar celo stran.

Verjetno se tukajšnji komunisti bojijo, da bi naše ljudstvo zvedelo preveč o sedanjem gospodarskem stanju v Jugoslaviji. Vsekakor pa nam že sam podnaslov »Primorskega«, ki pravi, da je Tito nakazal novo smer v mednarodni trgovini in v gospodarstvu, jasno priča, da so jugoslovanski komunisti v precejšnji zagati in iščejo zato novih poti.

Industrija šepa, z mednarodno trgovino so težave, turizem ne prinaša državi-takih dobičkov kot drugim sosednim državam. O vsem tem je namreč govoril Tito in obenem res nakazal pot, po kateri bi se položaj lahko izboljšal. Toda mi smo prepričani, da je mogoče govoriti le o zasiloni in začasnih rešitvah. Naj ukrene komunistična partija, kar hoče, bo vedno hodila po slepi ulici, kjer se ne zaveda, ali bolje, se noče zavedati, kje so pravzaprav vzroki vseh težav, ki jih že več let preživlja jugoslovansko gospodarstvo.

Če bi nas Tito in tovaršji vprašali, zakaj vlada tako stanje v njih socialistični državi, bi jim kar na kratko povedali, da so vsega krivi oni sami in njih zgrešena politika, to je komunistični sistem, ki ne dopušta privatne iniciative. Kjer je namreč vse podražljeno, vse državna last, se državljani sploh ne zmeji, da bi prispeval svoj delež k splošnemu napredku, ker se mu pač neumno zdi, da bi se moral mučiti, ko nima vendar od tega nobenega dobička.

Zato bomo lahko govorili o kakih dokončnih rešitvah jugoslovanskega gospodarstva šele tedaj, ko se bodo gospodje »novega razreda« umaknili v »zaslužni pokoj« in prepustili vodstvo države in gospodarstva ljudem, ki se bodo zavedali, da je glavni vir bogastva za državo svedobno tekmovalje na vseh področjih gospodarstva.

Zlata maša

Pretekli petek je č. g. Franjo Crnigoj iz Vipavskega obhajal zlato mašo. Slovesnosti, ki se je vršila v goriškem semenišču, so se udeležili njegovi najožji prijatelji in sorodniki.

K jubileju kličejo verniki iz Kozane v Brdih še na mnoga leta.

Nova farmaceutka

Pred desetimi dnevi je na tržaški univerzi doktorirala iz farmaceutike gde. Marija Gravner iz Gorice.

Novi doktorici čestitamo k uspehu.

POPRAVEK

Članek, ki nosi podpis dr. A. Sfiligoja v Demokraciji št. 13. z dne 15. julija 1962 se v rokopisu ki nam ga je poslal glasi »TRDNO (in ne »TRDO«) vstrajamo na svojih zahtevah.«

Javni telefon na Livadi

V zadnjih letih se je tudi na Livadi precej povečalo število družin, ki so si postavile v hišo telefon, vendar pa je še vedno veliko takih, ki si tega do danes niso mogli privoščiti. Zato je res pametno,

Nadškof Pangrazio med goriškimi Slovenci

V nedeljo 8. julija se je novi nadškof msgr. Andrej Pangrazio srečal z goriškimi Slovenci, ki so ga navdušeno sprejeli v Katoliškem domu.

Pri vstopu v dvorano je sprejel nadškofa starosta slovenskih duhovnikov msgr. Alojzij Novak, v sami dvorani pa so visokemu gostu izrekle dobrodošlico tri deklice. Sledila je nato akademija s petjem in govori. Nastopili so združeni pevski zbori pod vodstvom č.g. Jericija in tudi posamezni zbori iz mesta in okolice: zbor dekliške Marijine družbe, mešani zbor iz Steverjana, moški zbor iz Jazbin, mešani zbor iz Standreža in oktet »Planika«.

Vsem pa sta govorila msgr. Močnik v imenu slovenske duhovščine in katoliških organizacij in dr. Kramer v imenu katoliških laikov. Pred koncem slavnosti je stopil na oder še sam nadškof, ki se je najprej zahvalil za prisrčen sprejem ter se opravičil, da se ne more trenutno še izraziti v slovensčini, da bo pa to storil ob drugi priliki, ko bo le nekoliko obvladal naš jezik; nato je v treh točkah prikazal svoje misli glede krščanskega življenja v nadškofiji.

Slovesnost se je zaključila s pesmijo »Lepa si, lepa si, roža Marija«, ki jo je pela vsa dvorana.

IZ DOBERDOBA

Pred več tedni je tukajšnji občinski svet izvolil nov upravni odbor občinske podporne ustanove ECA. Prvotno smo mislili, da je bilo to na dnevnem redu, ker je prejšnjem odboru potekel rok, sedaj pa smo zvedeli, da je stvar precej drugačna.

Na seji so res govorili o celotnem odboru, toda župan in njegovi prijatelji ko-

munisti so imeli v načrtu le to, da bi se iznebili dosedanega predsednika podporne ustanove, in so zato poslali Prefekturi v odobritev le njegovo zamenjavo. To pa je bilo kratko in malo zavrženo, ker pri nas veljajo zakoni in ne partijska samovoljnost.

Kakšne upravitelje ima naša občina, nam dokazuje tudi dejstvo, da jih še danes mora tirjati za več sto tisoč lir tvrčka, ki je pred leti asfaltirala glavno cesto skozi vas. To nas še posebno preseneča, če pomislimo, da je bil za asfaltiranje nakazan poseben denar.

Predvsem in kjer je le mogoče slovenski predstavniki

(Konec s prve strani)

na izvolitev lastnega predstavnika v rimskem parlamentu. Vprašanje, ali bomo to lahko uresničili v okviru dežele, je še odprto. Toda prav gotovo je, da si Slovenci kot takšni lahko priborimo lastne predstavnike v pokrajinskih in občinskih svetih. Če rečemo, da si pridobimo te predstavnike kot Slovence, potem mislimo s tem, da morajo biti ti kandidati izvoljeni na izrazito slovenskih listah, kajti samo glasovi oddani za takšne liste so in bodo edino učinkovito politično spričevalo o obstoju zavedne slovenske narodne manjšine v teh krajih in edina politična podlaga, na osnovi katere bomo lahko uveljavljali svoje posebne pravice. Samo tako izvoljeni slovenski predstavniki bodo obenem praverstveno vezani na naše krajevne slovenske probleme, ne pa na disciplino in širše interese velikih vsedravnih strank.

Medtem ko smo se Slovenci v Italiji doslej in se bomo tudi v bodoče pri političnih volitvah nujno opredeljevali po svojih ideoloških in širših političnih vidikih za eno ali drugo vsedravnno stranko ali skupino strank nam naš nesporni, prav noben pretilan nacionalistični, temveč goli, hladen in stvaren interes narekuje, da se tudi v naprej trudimo, da povsod tam, kjer je le mogoče pošljemo v razne predstavniške organe, danes torej predvsem v občinske in pokrajinske svete svoje lastne, na priznane slovenskih listah izvoljene kandidate. Vsa drugačen postopek bo zgodovina krstila za politično naivnost.

Zato imajo tisti pristaši in volivci bivše Neodvisne socialistične zveze, ki so se ob vabilu, naj v bodoče volijo KPI ali PSI, zamislili in podvomili v njegovo upravičenost, popolnoma prav. Povsod tam, kjer obstoja le najmanjša možnost, da si Slovenci le priborimo svojega nespornega slovenskega predstavnika, se pri volitvah temu vabilu tudi v bodoče ne bi smeli odzvati.

Samo tako bomo pripomogli, da danes rešimo v teh krajih svoj slovenski obraz.

Uredništvo in uprava:
Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
Dopisi za uredništvo:
ulica S. Anastasio 1/c - Tel. 23-039
Goriško uredništvo:
Gorica, Riva Piazzetta 18-I.
CENA: posemzna številka L 30,—
Naročnina:
mesečno L 50,— — letno L 600,—
Za inozemstvo:
mesečno L 90,— — letno L 1000,—
Poštni čekovni račun: Trst št. 11-7223

JOSIP KERŠEVANI

D. z O. Z.

IMPORT - EXPORT

GORICA - CORSO ITALIA 76 - TEL. 26-43

IZVOZ NADOMESTNIH DELOV ZA KOLESA, KOLES, RADIOAPARATOV SIVALNIH STROJEV IN DRUGIH PREDMETOV ZA SIROKO POTROŠNJO

Ali si že poravnal naročnino?

XI. Redni občni zbor Slov. demokratske zveze v Trstu

V nedeljo 22. julija t.l. se je vršil v društvenih prostorih v ulici Machiavelli 22 v Trstu redni občni zbor Slovenske demokratske zveze za Tržaško ozemlje, za katerega je vladalo veliko zanimanje. To dokazuje tudi udeležba, saj je bilo v smislu zanj veljavnih društvenih pravil na njem zastopano prav vse članstvo.

Tu je treba omeniti, da je v smislu društvenih pravil občni zbor Zveze zbor delegatov, od katerih predstavlja vsak po 10 članov. Te delegate imenujejo okrožni odbori ozir. krajevne organizacije. Občnemu zboru so torej prisostvovali prav vsi izbrani delegatje, katerih poverilnic je pregledala in potrdila posebna komisija, v kateri so bili bivši nabrežinski žu-

tegovanjem demokratičnih predstavnikov delavskega razreda k prevzemanju odgovornosti pri izvrševanju oblasti itd. V tem smislu SDZ je dejal predsednik - pozdravlja težnje, ki so prišle do izraza z novo vladno kombinacijo v Italiji in želi italijanskim demokratičnim strankam, da bi v teh svojih naporih uspeli.

Tretji del svojega poročila je predsednik posvetil položaju, ki je nastal za slovenske demokratske stranke in politične skupine v Italiji po razpustu še zadnje postojanke Neodvisne socialistične zveze na Tržaškem. Omenil je, da se pojavljajo glasovi o potrebi združitve, pri čemer je dodal, da SDZ v Trstu ni čakala na te glasove, da bi šle nato skušala vpostaviti tesnejše odnose z goriško SDZ, temveč je že pred skoro letom dni povabila goriško SDZ na razgovore, do katerih pa na žalost do danes še ni prišlo in to ne po krivdi tržaške SDZ. Pri vsakem načrtu za združevanje je treba nadalje upoštevati, da goriška SDZ združuje danes v sebi še vedno to, kar je v Trstu danes ločeno organizirano v Slovenski katoliški skupnosti na eni in Slovenski demokratični zvezi na drugi strani. Prvi realni korak na poti združevanja bi torej moralo biti ponovno zlitje tržaških SDZ in SKS v eno organizacijo, ki bi se nato domeni- la z enakovrstno goriško organizacijo o nadaljnjih korakih. Upoštevati bi morali tudi razne druge manjše politične skupine, brez katerih ne bi bilo prave in zaželjene enotnosti. Vsak drugačen postopek bi bil nestvaren in poleg tega tudi nelojalen v prvi vrsti do tržaške SKS. Zagotovil pa je, da je tržaška SDZ pripravljena prispevati svoj delež k združitvi slovenskih demokratičnih sil v Italiji, vendar pod pogojem, da se to dela odkrito in korektno in da se za novo organizacijo zagotovi, da jo bo vodil odbor, ki bo izrazil skupne volje. Naš manjšinski položaj je preveč delikaten, da bi se lahko zaupali posameznim voditeljem.

Pismo »Katoliškem glasuo«

Cetrti del svojega obširnega, dobri dve uri in pol trajajočega in pogosto z burnim ploskanjem prekinjenega predsedniškega poročila je dr. Branko Agneletto posvetil razmeram v Slovenski demokratični zvezi in tzv. »križi«, ki naj bi zajela njene vrste, vsaj kakor se je to trdilo v raznih

polemikah in tudi objavljenih napadih na njeno vodstvo, ki na tem obnem zboru, polaga svoj račun. Povedal je kako je izvršilni odbor zaradi nevdržnih razmer, ki so v njem zavladale zaradi stalnega nasprotovanja in nediscipliniranosti enega samega njegovega člana že lani poleti odstopil in kako je glavni odbor nato poveril izvrševanje poslov petim osebam, med katerimi je bil tudi pok. prof. Ivan Rudolf. Opisal in naštel je kaj se je vse dogajalo, prikazal naravnost neverjetne postopke, s katerimi se je operiralo. Podčrtal je, da tu ne gre za vprašanje večine, ki ne mara priznati nobene opozicije, pač pa za vprašanje zdrave demokracije same, ki zahteva, da se potem, ko je ena ali druga odločitev bila sprejeta, manjšina disciplinirano podredi sklepu večine ter se ne zateka k natolcevanjem, trmoglavosti in spletkarjenju. Kot primer je med drugim omenil pismo, ki naj bi bilo naslovljeno na glavni odbor in ga je »Katoliški glas« objavil v svoji številki z dne 21. junija t.l. a ga Glavni odbor vse do danes še ni prejel. Rekel je, da je to edinstveni primer, da se takšno pismo preda javnosti še predno pride v roke naslovniku.

Kot potrdilo upravičenosti predsednikovih besed se je tedaj dvignil prisotni član nadzornega odbora in brat pobudnika tega pisma, g. Peter Udovič ter je pred vsemi prisotnimi šele na samem občnem zboru položil na predsednikovo mizo zadevno pismo. Predsednik je nato prebral pismo, stalno prekinjan z izrazi negodovanja in izjavami prisotnih, ki so trdili, da vsaj zavestno kaj takega oni niso podpisali. Ugotovljeno je bilo, da je poleg izključnega Marka Udoviča podpisalo pismo še trinajst članov glavnega odbora SDZ, od katerih jih je bilo na občnem zboru prisotnih osem. Vsi so ugotovili, da list papirja, na katerem je pismo napisano zares nosi njihove podpise, toda zatrtili so, da niso pri podpisovanju pisma sami prebrali. Zanesli so se na ustmeni prikaz vsebine, katerega jim je dal g. Marko Udovič, kateri naj bi jih pa pri tem ne opozoril na razne neresnične trditve, ki jih pismo vsebuje, med drugim na odstavke o ing. Borisu Sancinu, katerega ne bi nikdar podpisali in tudi na dejstvo, da namerava pismo javno objaviti, ker kaj takega ne bi nikdar odobrili. Prepričani so bili, da gre za navaden

poziv glavnemu odboru na pomiritev in samo kot takega so podpisali. Njihovo zaupanje je torej bilo izlorabljeno. Da je pismo zares takšno kot so ga prizadeti poznali in podpisali je trdil član razsodišča g. Flajban in njegova izjava je na njegovo željo bila vnešena v zapisnik. Dva nadaljna člana glavnega odbora, ki na občnem zboru zaradi zadržanosti nista bila prisotna, sta svoj podpis na pismo posebej pisмено preklcala. Tako so od 13 podpisnikov preostali samo trije, za katere odbor prej ni vedel in katerih ni bilo na občnem zboru, s katerimi je treba še razjasniti, ali so s tem kar je v pismu

samo dokazal upravičenost odborovega ukrepa.

Prebral je tudi pismo, ki ga je v zvezi z gonjo proti vodstvu SDZ in omenjenim pismom objavljenim v »Katoliškem glasuo« pisal glavnemu odboru ing. Boris Sancin.

Po živi in za pobudnike gonje proti vodilnim članom Zveze porazni debati, je predsednik zaključil svoje poročilo z ugotovitvijo, da gre pri vsem tem za važno zadevo, ki jo je treba presojati kot celoto in da je treba z razrešnico glavnemu odboru njegovo delo in ukrepe kot takšne odobriti ali pa jih obsoditi in preklcati.

Tajniško poročilo

Sledilo je poročilo tajnika dr. Rudolfa Marca, ki je povedal, da je glavni odbor SDZ imel v razdobju od zadnjega občnega zbora, ki je bil 18. decembra 1960, pa do sedanjega občnega zbora skupno 10 rednih sej, medtem ko se je izvršilni odbor, vse do svoje ostavke, katero je podal 24. junija 1961, sestel 24-krat. Koordinacijski odbor, ki povezuje vodstvo SDZ in SKS v Trstu je imel v istem razdobju 26 sej, na katerih se je sklepalo o skupnem stališču do vseh bistvenih vprašanj, ki so življenjsko važne za našo manjšino na Tržaškem. Aktivno in živahno je bilo tudi sodelovanje Zveze v raznih drugih medstranskih odborih. Zveza je imela svojega stalnega zastopnika v odboru za slovensko šolstvo in en član Zveze je v odboru Občinske podporne ustanove (ECA), kjer se posebno zavzema za pravilno in hitro reševanje prošelj raznih podpore potrebnih Slovencev, ki se pa v splošnem še vedno premalo zavedajo pomoči, ki jim jo ta ustanova lahko nudi. Z zadovoljstvom je ugotovil, da postopa odbor te ustanove pri svojem delu popolnoma pravično in nepristransko ter da mu nihče ne more očitati, da bi koga zapostavljal. Omenil je tudi, da je odbor te ustanove dobil pred kratkim 1 milijon lir od zneska 2 milijonov, ki jih je g. M. Flajban velikodušno podaril tržaški občini v počastitev stromina svojega pokojnega sina.

Dr. R. Marc je nadalje povedal da sta se s predsednikom udeležila proslave, ki so jo koroški Slovenci organizirali v spomin na 20-letnico nasilne selitve tamkajšnjega slovenskega življa, katero so izvedli nacisti.

Omenil je nedavno 15-letnico izhajanja »Demokracije«, ki je po drugi svetovni vojni prva pogumno izpovedala demokratično zavest in politično zrelost Slovencev v Italiji in ki v tem svojem poslanstvu vztraja še danes.

Dr. R. Marc je zaključil svoje poročilo z ugotovitvijo, da je bilo vse delo SDZ in njenega odbora v pretekli poslovni dobi posvečeno obrambi in borbi za pravice Slovencev in teh kraji. Pri vseh težavah, naporih in žal tudi grenkih razočaranjih je odbornike vodila zavest, da delajo in se žrtvujejo za narod, za dosedo človečanskih pravic, ki nam pripadajo po vseh božjih in človeških postavah. To sta ideja in stremeljenje, katerima se SDZ ne bo nikoli odpovedala.

Blagajniško poročilo

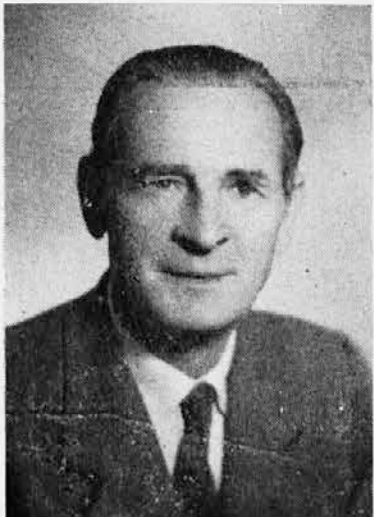
Sledilo je blagajniško poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da je Zveza imela v pretekli poslovni dobi 765.460 lir prejemkov in 755.841 lir izdatkov. Na žalost pa je treba ugotoviti, da so člani zelo nemarno plačevali članarino in da je treba to v bodoče boljše urediti. Glavni dohodki so bili prostovoljni prispevki podpornikov, prispevki za najemnine, luč, vodo in telefon, ki jo plačujejo razne organizacije, ki imajo svoj sedež v društvenih prostorih, kakor tudi posojila. Posebna zahvala je bila izrečena vsem, ki so pripomogli, da je bila Zveza v pretekli poslovni dobi lahko kos svojim denarnim obveznostim, posebno predsedniku, ki je večji del pisarniških izdatkov in vse potne stroške prevzel na svoje rame.

Poročila nadzornega odbora

Predsedniškemu, tajniškemu in blagajniškemu poročilu je sledilo poročilo nadzornega odbora, ki je bilo ločeno.

Prvi je podal svoje poročilo član nadzornega odbora g. Peter Udovič, ki je brez pripombe odobril denarno in gospo-

(Konec na 4. str.)

† prof. Ivan Rudolf, dolgoletni tajnik in podpredsednik SDZ

pan g. Josip Terčon, društveni tajnik dr. Rudolf Marc, predsednik krajevne organizacije v sv. Križu g. Kristjan Tence in odbornik s Proseka g. Alojz Kalc. Omenjena komisija je tudi pregledala in odobrila članski imenik, ki je bil sestavljen na osnovi podatkov o plačani članarini in seznamov, ki so jih predložile posamezne krajevne organizacije.

Predsednik dr. Branko Agneletto je ob 10.30 otvoril občni zbor, ugotovil 100 odstotno udeležbo in omenil, da je glavni odbor, čeprav pravila tega ne določajo, povabil na občni zbor, kot goste s pravico besede, tudi tiste člane glavnega odbora, nadzornega odbora in razsodišča, ki niso delegatje. Ugotovil je, da je občni zbor, čeprav z zamudo petih mesecev, pravilno sklican in sklepčen.

Pred prehodom na dnevni red se je predsednik spomnil težke izgube, ki jo je Zveza utrpela s smrtno svojega dolgoletnega tajnika in nazadnje podpredsednika prof. Ivana Rudolfa, katerega ohranjam vsi člani Zveze v trajnem in zaslužnem spominu.

Po enomenutnem molku, s katerim so prisotni počastili pokojnika, je predsednik prešel na svoje poročilo, v katerem je orisal splošni politični položaj, dogodek, ki so se od zadnjega občnega zbora vrstili in stališča, ki jih je Glavni odbor do njih zavzel. Obširno je razložil problem narodnih domov, vprašanje svoječasnih poskusov za ustanovitev akcijskega odbora vseh političnih strank, v katerih se udeležujejo Slovenci, dela, ki je bilo izvršeno v zvezi z ustanovitvijo avtonomna Julijska Krajina-Benečija in stališče Zveze do raznarodovanja slovenskega ozemlja z umetnim naseljevanjem istrskih beguncev v nabrežinski občini.

SDZ in druge politične organizacije

V drugem delu svojega govora je predsednik podal stališče Zveze do raznih političnih strank. Pri tem je poudaril, da je tesno sodelovanje s Slovensko katoliško skupnostjo v Trstu osnovni pogoj vsakega uspešnega političnega uveljavljanja slovenskih demokratov na Tržaškem. To delovanje je bilo tesno in iskreno v preteklosti, tudi takrat, ko so nekateri neupravičeno razširjali govorice, da so se ti odnosi po krivdi glavnega odbora Zveze skalili, in bodo še tesnejši v bodočnosti, če bo občni zbor osvojil smernice starega odbora. Glede Neodvisne socialistične zveze je pripomnil, da bi pravzaprav zdaj ne mogel več o njej govoriti, ker se je razšla. Toda upoštevati je treba, da bodo titovci še vedno ohranili svoje tržaške kulturne in gospodarske organizacije ter bo treba zaradi tega tudi v bodoče računati z njimi kot političnim činiteljem.

Kar se tiče razmerja do njih je dejal, da bo pri naporih za uresničevanje naših manjšinskih narodnih pravic SDZ v posameznih primerih lahko z njimi sodelovala, toda vedno na točno opredeljenih področjih in pod pogojem, da bodo svoja ideološka stremeljenja podredili narodnim. SDZ se ni nikdar in se tudi danes ne misli odpovedati svojim svobodoljubnim in demokratičnim načelom, ki so ji sveta. Vsaka nasprotna podčikanja, in teh v zadnjih mesecih ni bilo malo, so iz trte zvitja. Če je tržaška SDZ sodelovala v kakršnem medstrankarskem odboru, v katerem so bili tudi titovci in drugi levičarji, potem se je to zgodilo vedno samo takrat, ko je šlo za osnovne slovenske pravice in koristi in ko so v tistem odboru sodelovali tudi predstavniki drugih slovenskih demokratičnih strank, tako Slovenske katoliške skupnosti kot Slovenske demokratske zveze iz Gorice.

Ko je govoril o Italijanski komunistični partiji je dr. Branko Agneletto podčrtal, da je danes v svetu prevladalo načelo, da se je treba s komunizmom sprijeti na njegovih lastnih tleh: z dviganjem življenjske ravni slabše stoječih slojev, z napredno socialno politiko, s pri-

Nedоследnost levičarjev

Češkoslovaška vlada je prepovedala predavanje italijanskega filma »Allarmi siam fascisti« - Komunistični sopotniki v Italiji prepovedi niso niti omenili

Kolikokrat so se v parlamentu in po časopisju dvignili predstavniki psevdokulture, ki zagovarjajo neomejeno svobodo v umetniškem udejstvovanju. Na levo in na desno so protestirali, čim je cenzura prepovedala ta ali oni film zaradi nemoralnih scen. Prepričani smo, da ni kriva samo stavka tiskarjev, če se ni govorilo in pisalo o prepovedi češkoslovaške vlade, s katero je onemogočila predvajanje filma »All'armi siam fascisti« na filmskem festivalu v Karlovy Vary.

Kot je znano so ta film izdelali avtorji, ki so po svojem političnem prepričanju socialisti. Vprašanje nastaja, zakaj so Čehi izdali ukaz s potezo, ki je tipično fašistična. Prav gotovo ne zaradi uvodnih besed, ki jih izgovarja pripovedovavec in ki se glasijo: »Bog ohrani avstrijsko cesarstvo, reši našega vladarja in podobno so prepevali prebivalci Dunaja, Prage, Trsta in Budimpešte. Kar je pravilo v zadregu in v pozornost stalistične naslednike v Pragi, so bile verjetno besede, s katerimi avtorji komentirajo konec španske državljanske vojne: »Tako se je zaključila visoka pesem španske republike. Toda partizanstvo se nadaljuje tudi danes v Spaniji, v Varšavi, Atenah. Španska miselnost iz tiste dobe se je zakoreninila tudi na Kitajskem, v Izraelu, Gvatemali, na Madžarskem, Keniji, Indoneziji.

Se posebej pa so jih razjezile naslednje besede: »Kult osebnosti, krvave degeneracije v ideologiji niso preprečile Sovjetom, da bi branili Spanijo in intervenirali v korist Češkoslovaške. Ali pa morda tale citat: »Deset dni pred vojno je Stalin podpisal s Hitlerjem nenapadalni pakt. Za delavstvo po vsem svetu je ta podpis predstavljal hud udarec, ki je delavski razred razdvojil... Nastala je vojna, za katero so vsi odgovorni in ki je vse uničila.«

Tako smo še enkrat dobili dokaz, da je celotna Češkoslovaška malo pokrajinsko mestece, v katerega ni še prišla nova Hruščeva politika. Toda verjetno bi kaj kmalu pozabili na vse te dogodke, ki so se odigrali v Karlovy Vary, če ne bi italijansko izobraženstvo, ki se iz želje po modernizmu obrača na levo, dogodka hote zamolčalo. Ni nam znano, če so obmolknili zaradi vročine, misli na počitnice, stavke tiskarjev, ali če so postali solidarni s stalističnimi ostanki v Pragi.

Razumljivo je, da je glasilo italijanske komunistične partije popolnoma odobravalo ukrep češkoslovaške vlade, ki zatrjuje, da je film prišel zaradi poštnih birokracije prepozno na festival. Po drugi priobčuje glasilo PSI »Avantje« dolg polemičen članek, v katerem pisec prikazuje, da so trditve komunistov neupravičene. Filmski trakovi so prispeli v Prago z letalom Alitalia že 14. junija, medtem ko se je festival zaključil komaj 23. junija.

Film bi moral biti na sporedu predzadnji dan in zato je bilo jasno, da so trakovi prišli dovolj zgodaj v češkoslovaško pre-

kolikokrat so se v parlamentu in po časopisju dvignili predstavniki psevdokulture, ki zagovarjajo neomejeno svobodo v umetniškem udejstvovanju. Na levo in na desno so protestirali, čim je cenzura prepovedala ta ali oni film zaradi nemoralnih scen. Prepričani smo, da ni kriva samo stavka tiskarjev, če se ni govorilo in pisalo o prepovedi češkoslovaške vlade, s katero je onemogočila predvajanje filma »All'armi siam fascisti« na filmskem festivalu v Karlovy Vary.

Kot je znano so ta film izdelali avtorji, ki so po svojem političnem prepričanju socialisti. Vprašanje nastaja, zakaj so Čehi izdali ukaz s potezo, ki je tipično fašistična. Prav gotovo ne zaradi uvodnih besed, ki jih izgovarja pripovedovavec in ki se glasijo: »Bog ohrani avstrijsko cesarstvo, reši našega vladarja in podobno so prepevali prebivalci Dunaja, Prage, Trsta in Budimpešte. Kar je pravilo v zadregu in v pozornost stalistične naslednike v Pragi, so bile verjetno besede, s katerimi avtorji komentirajo konec španske državljanske vojne: »Tako se je zaključila visoka pesem španske republike. Toda partizanstvo se nadaljuje tudi danes v Spaniji, v Varšavi, Atenah. Španska miselnost iz tiste dobe se je zakoreninila tudi na Kitajskem, v Izraelu, Gvatemali, na Madžarskem, Keniji, Indoneziji.

Se posebej pa so jih razjezile naslednje besede: »Kult osebnosti, krvave degeneracije v ideologiji niso preprečile Sovjetom, da bi branili Spanijo in intervenirali v korist Češkoslovaške. Ali pa morda tale citat: »Deset dni pred vojno je Stalin podpisal s Hitlerjem nenapadalni pakt. Za delavstvo po vsem svetu je ta podpis predstavljal hud udarec, ki je delavski razred razdvojil... Nastala je vojna, za katero so vsi odgovorni in ki je vse uničila.«

Tako smo še enkrat dobili dokaz, da je celotna Češkoslovaška malo pokrajinsko mestece, v katerega ni še prišla nova Hruščeva politika. Toda verjetno bi kaj kmalu pozabili na vse te dogodke, ki so se odigrali v Karlovy Vary, če ne bi italijansko izobraženstvo, ki se iz želje po modernizmu obrača na levo, dogodka hote zamolčalo. Ni nam znano, če so obmolknili zaradi vročine, misli na počitnice, stavke tiskarjev, ali če so postali solidarni s stalističnimi ostanki v Pragi.

Razumljivo je, da je glasilo italijanske komunistične partije popolnoma odobravalo ukrep češkoslovaške vlade, ki zatrjuje, da je film prišel zaradi poštnih birokracije prepozno na festival. Po drugi priobčuje glasilo PSI »Avantje« dolg polemičen članek, v katerem pisec prikazuje, da so trditve komunistov neupravičene. Filmski trakovi so prispeli v Prago z letalom Alitalia že 14. junija, medtem ko se je festival zaključil komaj 23. junija.

Po zadnjih vesteh zgleđa, da se je načrto uprla italijanska komunistična partija, ki ima v svoji sredi še močne predstavnike Stalinove politike. Med temi, tako pravijo dobro poučeni krogi, je posebno nasproten smenjanju novega filma tržaški komunistični voditelj in poslanec Vidali.

Obmorska kolonija SDD v Devinu

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu obvešča starše dečkov, ki so na letovanju

v Devinu, da se bodo ti vrnili v SREDO 1. AVGUSTA OB 9.30. Avtobus se bo ustavil pred silosem za avtobusno postajo v Trstu, kjer naj se zberejo vsi starši, da odpeljejo lastne otroke.

Deklice druge izmene se odpeljejo v Devin v CETRTEK DNE 2. AVGUSTA. Pred odhodom bo na sedežu društva v ulici Machiavelli 22-II. TOČNO OB 9. URI obvezen zdravniški pregled. Pozivamo zato starše, naj bodo pravočasno v Trstu ob napovedani uri.

Odhod bo ob 10. uri izpred cerkve sv. Antona Novega z avtobusom naravnost v Devin.

Poziv SDD dijakom slovenskih šol!

Mnogo revnih dijakov slovenskih šol se obrača na Slovensko dobrodelno društvo v Trstu s prošnjo za izposjelo šolskih knjig. Zato naproša tajništvo SDD vse one dijake slovenskih zavodov, ki so se vpisali v višje razrede ali ki so že dokončali svoje študije, naj darujejo SDD po možnosti šolske knjige, katere jim več ne služijo. SDD bo knjige nato izposojevalo revnim slovenskim dijakom, ki nimajo dovolj sredstev za nabavo predpisanih knjig.

Knjige sprejema tajništvo v uradnih urah od 10. do 12. ure dnevno v ulici Machiavelli 22-II.

SDD - Trst

IMPORTEX

Kersevani Boris

IMPORT - TXPORT

Telegrami: KERBOR • TRST

TRST - STRADA DEL FRIULI ŠT. 102 - TELEFON 23.802

TRGOVINA Z ELEKTRIČNIMI GOSPODINJSKIMI STROJI - RADIJSKIMI IN TELEVIZIJSKIMI APARATI

BALBI

TRST Ulica S. Marco 12, telef. 55-228
Ulica S. Marco 29, telef. 42-454

Poslanska zbornica je zaključila razpravo o deželi

Mesec dni je preteklo, odkar so v poslanski zbornici pričeli preučevati zakonski osnutek, ki ustanavlja deželo s posebnim statutom Furlanija-Juljska krajina. Pretekli torek so poslanci zaključili prvo obdobje debatiranja tega vprašanja. V dvorani v Montecitorioju je bilo v trenutku tajnega glasovanja prisotnih 400 poslancev. Za potrditev ustavnega zakona je bilo potrebno doseči število 201 glasu. Za osnutek je glasovalo 341 prisotnih, proti 49, ena glasovnica pa je bila bela. Pozitivno so se izrekli poslanci kršćanske demokracije, socialdemokrati, republikanci, socialisti in komunisti; negativno pa liberalci, monarhisti in misovci.

S tem se je zaključilo prvo obdobje parlamentarne poti. Kot je znano bo poslanska zbornica morala še enkrat predebatirati celotni osnutek in to po roku 3 mesecev. V Montecitorioju bodo po predvidevanjih pričeli s ponovno debato 21. oktobra. Toda v tem času bo morala poslanska zbornica preučiti številne proračune. Te obravnave so letos še bolj v zaostanku kot kdajkoli. Treba je namreč še predebatirati trinajst proračunov raznih ministrstev.

Osnutek bodo nato morali preštudirati in predebatirati v senatu. To delo bodo lahko pričeli komaj meseca oktobra. V začetku septembra, ko se bodo vrnilo parlamentarci s počitnic, bodo morali senatorji najprej odobriti proračune, ki jim jih bo predstavila poslanska zbornica. Poleg tega pa bodo v palači Madama morali tudi glasovati o zakonu nacionalizacije električne energije. V najboljšem slučaju bodo torej senatorji prvi preučili ustavni osnutek za ustanovitev dežele 15. oktobra. Nato bo moralo preteči spet devetdeset dni preden se bodo ponovno sešli, da drugi predebatirajo osnutek posebnega statuta. To se bo torej zgodilo 15. januarja. Če pa pomislimo, da bosta v tem času oba zakonodajna domova zaključevala svoje delo, kajti predsednik republike mora razpustiti senat in poslansko zbornico sedemdeset dni pred začetkom volivne kampanje za politične volitve ki bi se morale vršiti zgodaj spomladi, potem nam bo postalo jasno, da obstaja le majhna možnost za odobritev posebnega statuta v sedanji parlamentarni dobi.

Tržaška sekcija KD je z zadovoljstvom sprejela na znanje, da so parlamentarci zaključili prvi rok dela. Izjava, ki jo je dalo vodstvo iz palače Diana pravi, da je treba predvsem pohvaliti odločnost vladnih strank, ki je pripomogla, da so se vedno končali poskusi desničarjev za razvlečevanje debate. Po drugi strani pa so propadli poskusi komunistov, da bi postali redni zagovorniki in boritelji za ustanovitev nove dežele.

V pogledu slovenskih pravic, ki naj bi

nimata za Slovence le v kolikor jih zanimajo glasovi, ki jim jih zaupajo slovenski volivci.

To sta torej stranki, katerima bodo ti točki po razpustu lastne politične stranke zaupali obrambo pravic Slovencev v Italiji.

DOKTORAT

Na tržaški univerzi je doktorirala iz farmaceutike gđc. ZIVKA MARC hčerka znanega in zavednega slovenskega trgovca, blagajnika SDD.

Novi doktorici iskreno čestita
Odbor SDD v Trstu

ŠOLSKE VESTI

Solsko skrbništvo sporoča, da so bile od 20. t.m. objavljene prednostne lestvice prosivcev za poverjena mesta na srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom za šolsko leto 1962/63. Lestvice so na vpogled za dobo desetih dni - od 10. do 12. ure - pri znanstvenem liceju v ulici Lazzaretto Vecchio, 9/II.

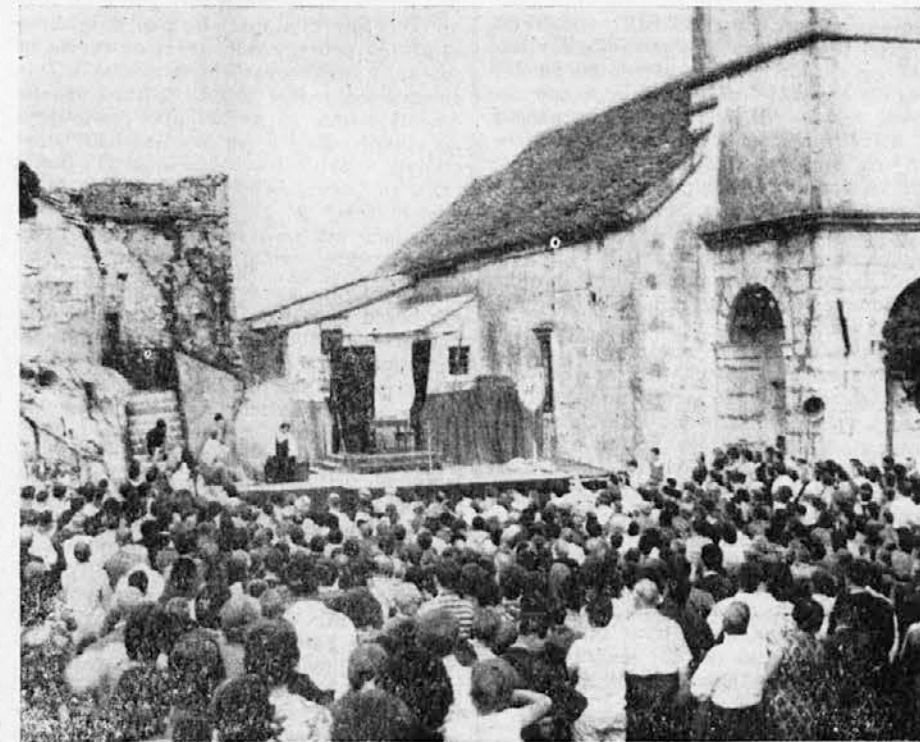
Na Državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi polne razrede s klasičnim učnim načrtom se vrši VPISOVANJE za šolsko leto 1962/63 VSAKI DAN OD 10. DO 12. URE v tajništvo zavoda v ulici Lazzaretto Vecchio 9/II. neprikinjeno do 25. septembra. Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovih oglasni deskci.

Ravnateljstvo državne Nižje industrijske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, ul. Montorsino 8/III) obvešča, da se vrši vpisovanje v I., II. in III. razred za šolsko leto 1962/63 do

vklučeno 25. septembra t.l. vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Pri vpisu v I. razred so potrebne naslednje listine: Rojstni list, - potrdilo o precepljenju koz in šolsko spričevalo V. razreda osnovne šole.

Obenem opozarja učence in učenke, ki so bili pripuščeni k popravnim izpitom v jesenskem roku, da se prično nižji tečajni in razredni popravni izpiti v ponedeljek 3. septembra t.l. ob 8.30.

XI. Redni občni zbor SDZ v Trstu

(Nadaljevanje s 3. str.)

darsko poslovanje odbora, je pa podvrjel ostri kritiki vse delo odbora in še posebej predsednika ter tajnika, tako, da njegovo poročilo pravzaprav ni bilo poročilo nadzornega odbora temveč govor tzv. opozicije. Zahteval je preklic izključitve g. Marka Udoviča, proglasitev obnega zboru na ničnega, ker ni bil sklican v roku 14 mesecev, kot to predvidevajo pravila, temveč šele po preteku 19 mesecev itd. Pri tem je seveda zašel v protislovje, ker je najprej trdil da je občni zbor neveljaven, nato pa je zahteval naj občni zbor sklene eno in drugo, tako tudi naj odboru ne da zaupnice.

Predsednik dr. Branko Agneletto je pripomnil, da je veljavnost obnega zboru izven dvoma. Ugotovil je, da nihče ne ugovarja, da bi ne bil sklican točno po pravilih, da pa občni zbori niso bili sklicani v predpisanem roku se je tudi že v preteklosti pogosto dogajalo. Tako se je tudi zadnji občni zbor sestel šele po dveh letih in ne v 14 mesecih. Letos smo torej kvečjemu točnejši kot smo bili zadnjič. Toda ni samo odbor prekršil svoje obveze, še bolj jo je prekršil sam nadzorni odbor, kajti pravila določajo, da bi moral on sklicati občni zbor v roku enega meseca po preteku v pravih določenih rokov, ko tega ni storil glavni odbor. Nadzorni odbor in z njim g. Peter Udovič, ki se vse do izključitve njegovega brata za delo Zveze v pretekli poslovni dobi sploh ni zanimal, te dolžnosti ni izpolnil. Zato je nujno še vedno ostal v funkciji stari odbor, ker bi se sicer zgodilo, da bi Zveza medtem sploh nehala obstajati.

Sledila je kratka izjava predsednika nadzornega odbora g. Mirota Srebotnjaka.

ki je dejal, da je treba računati s težkocami kakršne so bile in je predlagal, da se odboru da razrešnico.

Ker je bila ura že pozna (udeleženci obnega zboru so kar med občnim zborom v nadomestilo obedu použili nekaj nadevanih kruhkov) je Aleksander Rudolf predlagal, da naj se sprejme na znanje eno in drugo poročilo nadzornega odbora in naj se na njuni osnovi glasuje o zaupnici odboru. Če nima kdo kakšnega posebnega vprašanja nima smisla načelnati debate, ki se itak že razvila v tek samih odborniških poročil, posebno predsedniškega in je vse več kot dovolj jasno.

Potem ko je predsednik ugotovil, da zborovalci soglašajo s tem predlogom je dal na glasovanje predlog o nezaupnici, oziroma zaupnici odboru. Z izjemo dveh vzdržanih glasov, od katerih je bil eden tajnik dr. Rudolf Marc, ki je dejal, da o zaupnici samemu sebi ne more glasovati, so vsi delegatje glasovali za zaupnico, s katero je bilo vse delo starega odbora v celoti in brez vsake spremembe odobreno, morebitne izrečne kritike pa odklonjene.

Volitve novega odbora

Po izglasovanju zaupnici je dr. Branko Agneletto zastupil predsedniško mesto in za vodstvo obnega zboru je bil do izvolitve novega predsednika izvoljen g. Josip Terčon iz Nabrežine. Za zapisnikarja je bil potrjen dr. Rudolf Marc, za skrutinotorka pa sta bila izvoljena gg. Peter Udovič in Zoran Sosič. Soglasno je bilo sklenjeno, da se najprej ločeno voli predsednika in nato posebej listo odbora.

Za predsednika sta bili predlagani dve imeni: dr. Branko Agneletto in Josip Terčon, vendar je slednji izjavil, da mesta tudi v primeru izvolitve ne more prevzeti. Razdeljene so bile glasovnice in po par minutah je bil ugotovljen rezultat: dr. Branko Agneletto je dobil 93,33 odstotka opredeljenih glasov. Ena glasovnica je bila bela.

Občni zbor je z navdušenim ploskanjem pozdravil izid glasovanja, s katerim so dr. Branko Agneletto in stari odbor dobili polno zadoščenje za svoje delo in žrtve.

Za novi glavni odbor, nadzorni odbor in razsodišče je bila predložena samo ena lista, s katero so bili soglasno izvoljeni: ZA CLANE GLAVNEGA ODBORA: Alojz Kalc, Niko Kosmač, dr. Rudolf Marc, Lambert Pertot, Zoran Sosič, Avgust Strajn, Saša Rudolf, Kristjan Tence, Josip Terčon in Just Terčon;

ZA NAMESTNIKE CLANOV GLAVNEGA ODBORA: Josip Milič, Jernej Stoka in Mario Zahar;

ZA CLANE NADZORNEGA ODBORA: Miro Srebotnjak (predsednik) Mario Cernjava (podpredsednik) in Peter Udovič. Za predsednika častnega razsodišča prof. Karlo Sancin.

Ker g. Peter Udovič svoje izvolitve v nadzorni odbor ni sprejel je bil na njegovo mesto nakladno izvoljen g. Just Tretjak.

Nova pravila

Burno pozdravljen je dr. Branko Agneletto prevzel predsedniško mesto. Kratak nagovor, v katerem je dejal, da bo novi odbor nadaljeval delo v smislu že v njegovem poročilu nakazanih smernic, je zaključil z izjavo, da se danes ve kdo je v Zvezi in kdo je izven nje, da pa so vrata

Tabor Slovenske prosvete

Kakor vsako leto, smo v nedeljo 22. julija lahko prisostvovali tradicionalnemu taboru »Slovenske prosvete« iz Trsta. Repentabor s svojim zgodovinskim ozadjem nas spominja dolžnosti, ki jih ima vsak Slovenec za ohranitev našega obstoja na Tržaškem. Kakor so se nekoč naši predniki borili proti Turkom z orožjem v rokah na zidovih Repentabra, tako se moramo dandanes vojevati z besedo in kulturo proti vplivu tuje civilizacije. »Slovenska prosveta« si je zadala važno nalogo, da iz leta v leto budi tržaške Slovence k narodni zavesti in to z besedo in pesmijo.

Letošnji tabor se je pričel s pozdravnim govorom Franka Zerjala, ki se pozdravil prisotne poudarjajoč, da moramo

obniti naše hotenje, da se poveča kulturna dejavnost na naši zemlji. Za njim so nastopili Korošci, ki so prinesli slovenski pozdrav bratov iz Avstrije. Občinstvo je mlademu govorniku in kvartetu, ki je zapel štiri koroške narodne pesmi z navdušenjem ploskalo. Sledil je nastop Goričanov, ki so prispeli na tabor polnoštevilni.

Osnrednja točka letošnjega programa je bila dramatizacija zgodbe tržaškega pisatelja Alojza Rebole »Devinski sholar«. Dramatizacija je precej sličila oni, ki jo je izvajal »Radijski oder« na tržaški radijski postaji. Ob tej priliki bi morali poudariti, da delo ni bilo pisano za oder in zaradi tega so večkrat nastale prizanine, ki jih igralci in režiser ob vsej dobri volji niso mogli izpopolniti, tako da se ne bi bilo treba posluževati pregostih glasbenih mostičkov.

Zgodba pripoveduje o devinskem graščaku Lamoralu in njegovih dveh sinovih Gomerju in Hugonu. Gomer je sin vaške lepote, ki jo je Lamoral zapeljal. V okviru te trojke se zapleta ostala zgodba, ki se tragično konča.

Glavno vlogo, devinskega graščaka je igral Gregor Pertot, kateremu gre levji delež za dober uspeh predstave. Posebno prepričljiv je bil v dramatičnih scenah. Gomerja je igral Edi Košuta, ki je prikazal mladeniški zagon in ponos še nedavnega tlačana, ki se noče ukloniti graščakovemu samoljublju. Morda se je od časa do časa s premočnimi izrazi in kretnjami oklepal svoje vloge in nekoliko pretiraval, vendar pa se mladenškemu zanosu Gomerja marsikaj oprostijo. Jože Pirjevec v vlogi Hugona, graščakovega sina, je malce zatajil, ker je bil premalo odločen. Predvsem se je to poznalo v začetnih scenah, medtem ko se je proti koncu popravil in podal svoj lik, kot si ga je avtor zamislil. Omeniti moramo še Misleno, Gomerjevo mater, ki jo je z vso prepričljivostjo podala Marinka Theuershub. Like zase, ki jih moramo še posebej pohvaliti so prikazali Marijan Buč v vlogi patra Xigarda, Ladi Vodopivec kot pijanček Numeran in Jurij Slama v vlogi Gomerjevega deda Tribelija. Vsi trije so bili, vsak po svoje do potankosti izdelani in so nadvse čustno rešili svoje vloge. V manjših vlogah so nastopili še: Janko Ban, Zerjal, Marija Oficija, Mirka Lavrenčič, Juju Vodopivec, Joško Peterlin in Kocijančič. Glasbeno in zvočno opremo je pripravil Marij Maver, celotno predstavo pa je režiral prof. Jože Peterlin.

Celotni tabor je zelo dobro uspel in gledavci, ki jih je bilo nad tisoč so posebnosti igri navdušeno ploskali.

Novi doktor

Na ljubljanski univerzi je promoviral na slavistični fakulteti prof. ROBERT PETAROS. Tezo »Slovenski govori v okolici mesta Trstae, ki jo je pripravil s prof. dr. Tinom Logarjem, je kandidat odlično zagovarjal.

Novemu tržaškemu profesorju slavistike iskreno čestitamo.

† Alojz Jenko

V torek 17. julija smo spremili k zadnjem počitku prijatelja Alojza Jenka. Pokojnik je bil klesarski delovodja pri raznih klesarskih podjetjih. Njegovi predstojniki so ga vedno zaradi sposobnosti zelo spoštovali. Bil je šele nekaj let v pokoju, ko ga je nenkrat napadla zavrtna bolezen, kateri je v svojem sedemdesetem letu življenja tudi podlegel.

Velika množica prijateljev in znancev je pokojnika spremila na domače pokopališče, kar priča, kako velik ugled je užival med našimi vaščani.

Teško prizadeti družini naše sožalje.

Odgovorni urednik:
Prof. IVAN RUDOLF
Tiskarna Adria, d. d. v Trstu

ZLATARNA IN URARNA

KARLO MIROLJ

TRST - Campo S. Giacomo, 3

Razstava vin v Sesljanu

Kot znano je devinsko-nabrežinska občina organizirala letos prvo razstavo domačih vin v Sesljanu. Na razstavi smo lahko pokušali izbrano vino dvajsetih kmetovalcev naše občine. Priridevci je žela popoln uspeh, saj so bila razstavljen najboljša bela in črna vina, ki so bila pridelana na kraškem svetu in v vinogradih nad morjem.

V ponedeljek, 16. julija je bilo v restavraciji »Ples« v Devinu na sporedu nagrajevanje najboljših razstavljenih vin. Posebna komisija, ki jo je predsedoval gorški enolog dr. Verbi je razstavljen vna pokušala in ji ocenila po kakovosti. Isti večer so se zbrali v restavraciji »Ples« vsi vinogradniki, ki so se udeležili I. razstave, občinski odborniki, predstavniki vladnega generalnega komisarijata, pokrajinske uprave in kmetijskega nadzorništva.

Najprej je župan pozdravil vinogradnike, predstavnike oblasti in kmetijskih ustanov. Orisal je uspeh razstave in zaključil svoj govor z željo, da bi se prihodnje leto vinogradniki udeležili razstave v še večjem številu. Nato so govorili enolog dr. Verbi in predstavniki generalnega komisarijata, deželne uprave in kmetijskih ustanov. Enolog dr. Grgec, ki je bil tudi član ocenjevalne komisije je ob tej priliki izrazil priznanje vinogradnikom in jim dal nekaj navodil za še boljši uspeh v pridelovanju izbranih vin.

Nato je začel župan razdeljevati nagrade, ki jih je dorovala občinska uprava s prispevki raznih ustanov in zasebnikov. Prvo nagrado za belo vino je prejel Alojz Lupinc iz Praprota in sicer zlato medaljo in 10.000 Lir. Enako nagrado za črno vino pa je prejel Rado Kosmina iz Sempolaja. Drugo nagrado za belo in črno vino so podelili Justu Terčonu iz Slivnega. Nagradjenec je prejel dve srebrni medalji in dve denarni nagradi po 5.000 Lir. Tretje nagrado za belo vino je prejela Amalija Marušič iz Slivnega, za črno vino pa Franc Legiša iz Sempolaja.

Zatem so bili nagrajeni še ostali razstavljalci, ki so prispevali na razstavi svoje belo vino in sicer Lambert Pertot, Ivan Rodovič, Celestin Pertot in Mirko Radovič vsi iz Nabrežine, Ivan Terčon in Venceslav Legiša iz Mavhinj in Franc Smač iz Prečnika.

Za črno vino pa so prejeli nagrade naslednji vinogradniki: Alojz Lupinc iz Praprota, Avgust Radetič iz Medjevasi, Hilarij Zidarič iz Praprota, Karlo Legiša iz Devinu, Venceslav Legiša iz Mavhinj, Mirko Radovič iz Nabrežine in Ivan Terčon iz Mavhinj.

Ves večer je potekal v zelo živahnem in veselem razpoloženju. K temu je pripomoglo odlično vino nagrajenih vinogradnikov, kakor tudi okusna zakuska, ki jo je pripravil lastnik restavracije.

BANKA
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
S. P. A.
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000
TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10
TEL. 38045 - 38101 BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

POZOR! Potujete v Rim? Prenosišče, hrana, ogled Rima itd., vse te skrbi bodo odveč, če se boste obrnili na:
Hotel-Penzion BLED
Via Statilia, 19 - Telefon 777-102 - RIM
Se priporoča in pozdravlja, Vaš rojak VINKO A. LEVSTIK
Izrezite in shranite! - Pišite nam za cene in prospekte!